

Güzel ve yalnız ülkeye...

Nuri Bilge Ceylan

“Üç Maymun” filmiyle

Cannes’da ödül alınca

Türkiye’nin de havası değişti...

Ödül alırken söylediği sözler

farklı farklı yorumlanırken o

kendi sessizliğine döndü. Peki,

ödül biraz da Türk seyircininin

“sıkıcı” bulunduğu filmlerine

verilen uluslararası onay mıydı?

Anlaşılmak isteğiyle onaylanma

arzusu arasında keskin bir sınır

çiziyor Ceylan. O sadece insana,

insanın doğasını anlatıyor,

gerisini izleyiciye bırakıyor...

Vecdi Sayar

CANNES İZLENİMLERİ / Sayfa 6-7

İlk, “Koza” da izlemiştim Nuri Bilge Ceylan’ı ve iste, sinemamızın ihtiyaç duyduğu özgün, kişisel bir dil demiştim. “Kasaba”, “Mayıs Sıkıntısı”, “Uzak”, “İklimler”... Bütün filmlerinde çok başarılıydı. Çünkü, her şeyden önce bir gözlemciydi. Bergman, Antonioni, Tarkovski gibi büyük ustalardan feyz almıştı hiç kuşkusuz. Çehov’dan etkilenmemiş olması düşünülmezdi. Küçük insanların suskunluk ve doyumсуzuklukla örülmüş dünyasını anlatırken, arka plandaki toplumsal yapıya ilişkin önemli ipuçları içeriyordu filmleri. Filmlerini izleyip de “sıkıldık” diyenleri anlayışla karşıladı da, seçtiği yoldan geri dönmedi. Cannes, daha ilk (kıs) filmiyle keşfetti onu. Ardından iki filmi Berlin’e gönderdi. Dünya sinemasının önemli eleştirmenlerinin onu keşfetmesi uzun sürmedi ve bu yıl “En İyi Yönetmen” ödülünü “Üç Maymun”una verdi. Filmini “yalnız ve güzel ülkeye” adayan Nuri Bilge’ye ödül töreni sonrasında birkaç soru yönelttim, her zamanki teavuzuyla yanıttı.

- “Üç Maymun”da anlattığın aile, “görmeden, duymadan, işitmeden” yaşamaya çalışan bir toplumu çağırıyor bana. Aileyi bir mikrokosmos olarak görebilir miyiz? Yoksa, yalnızca aile kurumunu sorgulayan, korkular ve tutkular üstüne bir film olarak mı görmeliyiz “Üç Maymun”u?

Daha çok insanın doğasını anlamaya çalışan bir film gibi düşünmek isterim. Buradan yola çıkarak seyirci istediği gibi düşünebilir.

- İlk filmlerine, hatta “Uzak” ve “İklimler”e oranla bu filmde dramatik çatışma çok daha belirgin. Bu, daha geniş kitleye seslenme niyetinden mi kaynaklanıyor, ele aldığın konu bunu mu gerektiriyor?

Yönetmen olarak yetkinliğim ve kendime güvenim yıllar içinde biraz arttı için, eskiden girmeye korktuğum bölgelere girme cesaretim arttı biraz. Yoksa bunlar çok eskilerden beri kendisini üzerime dayatan basat konular benim için.

- Otobiyografik izler taşıyan filmlerden, bir aile tragediyasına... Bu, yolun devamında çok farklı türlere de yönelebileceğinin işareti mi?

Bilmeyorum.

- Seyircinin yargısı senin için ne kadar önemli? Yoksa, film yaparken amaçlamak, onaylanmak gibi kaygıları bir yana mı bırakarsın?

Anlaşılmak isterim. Ama onaylanma arzusu tehlikelidir. Bir kenara bırakılmasında yarar vardır. Seyirci tabii her zaman bir yapı değildir. Yaptığınız her filmi beğeneler de olur beğenmeyenler de. Dolayısıyla güvenmesi zor, kaypak bir ortamdır orası. Hangi tarafı kaale alacaksınız. Bu nedenle

sadece beğenmeyenlerin yarattığı duygudan bağımsız olmaya çalışmak yetmez, beğenilerin de kölesi olmamak önemlidir. Dürüst ve ilkel bir sanatçının motivasyon kaynaklarını daha sağlam, daha içsel bir yerden üretmesi önemlidir. Tabii yıllardır Hollywood tarafından belli bir anlam biçimine alıştırılmış bir seyirci var karşımızda. İzleyici kolay blana ve yazışmaya yatkın bir ortamdır. Onun beklentilerini edilgen bir şekilde yerine getirmek yerine, sanatçının idealleri ya da inançları doğrultusunda, bedeli ne olursa olsun, kendisi için basat olanın peşinde koşması ve gerekirse izleyicinin algılama düzeyini yükseltmek, hatta bunu sıfırdan yaratmak için risk almaya göze alması gereklidir. Tipki henüz kimse ona inanmasa da, inançlarını yaymaya çalışmaktan vazgeçmeyen bir misyoner gibi.

- Bir filme karar verirken, çıkış noktan bir ana tema mı olur, bir görüntü mü, bir duygu mu?

Hepsi de olabilir, hiçbirisi de. Ama yine de ortada çekirdek gibi duran bir tema vardır başta. Onun etrafını örsersin.

- Sinemamızın bugüne dünyadan bakınca, nasıl bir manzara görüyorsunuz? Nasıl bir yerde duruyor Türk sineması?

Umut vaat eden, giderek zenginleşen, merak uyandıran bir sinema. Birkaç önemli çıkışla birden moda haline bile gelebilir. ●